

ОЦІНКИ ОБСЄ ЩОДО БЕЗПЕКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА СХОДІ УКРАЇНИ

***Анотація.** Військовий конфлікт на Сході України після підписання Мінських угод перейшов у стадію низької інтенсивності, але не відбулося встановлення миру. Міжнародна участь у врегулюванні на сьогодні обмежена моніторингом та оцінками конфлікту та сприянням у роботі контактної групи з боку ОБСЄ.*

***Ключові слова:** ОБСЄ, моніторингова місія, конфлікт, інспекції, спостерігачі.*

***Abstract.** After the signing of the Minsk agreements, the military conflict in eastern Ukraine passed the stage of low intensity, but no peace was reached. International participation in the settlement currently limited to monitoring and evaluation of conflict and the promotion of the work of the contact group of the OSCE.*

***Keywords:** OSCE, monitoring mission, conflict, inspections, observers.*

Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) залишається одним із ключових регіональних міжнародних гравців, активно залучених у врегулювання російсько-українського конфлікту. Попри глибокі кризові явища в загальній системі сучасної європейської безпеки, які на пряму впливають на ефективність діяльності ОБСЄ, ця міжнародна організація продовжує виконувати роль своєрідної платформи для діалогу між усіма задіяними гравцями безпекової сфери.

З-поміж інструментів, прямо чи опосередковано задіяних Україною в рамках наявних ОБСЄ зобов'язань, найбільш значущими є:

– інспекції неозброєного військового персоналу згідно з Віденським документом 2011 р. про заходи зі зміцнення довіри та безпеки. Водночас механізм спрямування такої місії був задіяний в ОБСЄ вперше з моменту ухвалення найпершого Віденського документа про заходи зі зміцнення довіри та безпеки у 1990 р. Наприклад, розділ 3 Віденського документа (у чинній редакції 2011 р.) передбачає можливість добровільного запрошення експертів для розвіювання будь-яких сумнівів щодо наявності в країні незвичайної військової діяльності, що й було зроблено делегацією України в ОБСЄ для виявлення незвичайної військової присутності в Україні, передусім, «зелених чоловічків» у Криму у березні 2014 р. та на півдні Луганської / півночі Донецької областей у квітні–травні 2014 р. перед проведенням незаконних «референдумів» у регіонах [3];

– направлення Місії з оцінки ситуації у сфері прав людини в Україні;

– заснування додаткових польових присутностей ОБСЄ – Спеціальної моніторингової місії (СММ) в Україні та Місії спостерігачів ОБСЄ на контрольно-пропускних пунктах «Донецьк» та «Гуково» у Ростовській області РФ [1];

– сприяння діалогу національної єдності в Україні (реалізація відповідного проєкту Секретаріату ОБСЄ та Координатора проєктів ОБСЄ в

Україні, а також залучення В. Ішінгера як Спеціального представника Діючого голови ОБСЄ до національних круглих столів в Україні [5];

– призначення і подальше надання «добрих послуг» Спеціальними представниками Діючого голови ОБСЄ (або ж безпосередньо Діючим головуванням), зокрема в рамках Тристоронньої контактної групи [2];

– направлення Бюро з демократичних інститутів і прав людини (БДІПЛ) ОБСЄ місії зі спостереження за виборами (президентськими – у травні, парламентськими – у жовтні 2014 р., та висловлена готовність направити місію за спостереження за місцевими виборами в Донецькій та Луганській областях після узгодження модальностей їхнього проведення згідно з Мінськими домовленостями 12 лютого 2015 р. [5].

Водночас саме додаткові польові операції ОБСЄ – Спеціальна моніторингова місія (СММ) та Місія спостерігачів ОБСЄ на контрольно-пропускних пунктах «Донецьк» та «Гуково» у Ростовській області РФ є тими механізмами, на які усіма державами-учасницями покладається надія у врегулюванні кризової ситуації. Ці дві місії є додатковими польовими операціями ОБСЄ, заснованими у 2014 р. у контексті вирішення ситуації, що склалася в та довкола України, відкриття яких не було попередньо заплановано в рамках діяльності Організації і які фінансуються за рахунок добровільних внесків держав-учасниць [6].

ОБСЄ, всупереч поширеній серед пересічних українців критики щодо її недієздатності, продовжує залишатися одним із найголовніших міжнародних акторів, долучених до врегулювання російської агресії проти України. Спецпредставник ОБСЄ виступає посередником на мирних переговорах у Мінську, а Спеціальна моніторингова місія (СММ) ОБСЄ є «очима та вухами» міжнародної спільноти для розуміння того, що відбувається на сході України. Ще одна місія спостерігачів Організації розгорнута на двох російських пунктах пропуску на кордоні з Україною, хоча й має дуже обмежений через позицію РФ мандат.

Відзначаючи важливу роль Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ (СММ) в Україні у сприянні мирному врегулюванню ситуації на Донбасі на основі поваги до незалежності, суверенітету, політичної єдності та територіальної цілісності України, Міністерство закордонних справ України вітає рішення Постійної Ради ОБСЄ про продовження мандата СММ.

Постійна Рада ОБСЄ на звернення України уже декілька разів продовжувала діяльність мандата СММ в Україні, який поширюється на всю територію України у межах її міжнародно визнаних кордонів, з Автономною Республікою Крим та м. Севастополем включно. Чергове пролонгування мандата оголошено до 31 березня 2021 р. [4].

Україна підтримує подальше зміцнення СММ людськими ресурсами та технічними засобами для забезпечення ефективного спостереження за виконанням Мінських угод для мирного врегулювання конфлікту на Донбасі, моніторингу та звітування в рамках свого мандата про ситуацію щодо подальшої мілітаризації Криму та обмеження свободи мореплавання в Азовському морі і Керченській протоці.

Отже, міжнародна спільнота вкотре закликає Російську Федерацію забезпечити безперешкодний доступ та свободу пересування спостерігачів Місії на території окупованих районів Донецької та Луганської областей, з тимчасово неконтрольованою ділянкою україно-російського державного кордону, а також анексованим Кримом включно.

Джерела та література

1. Експертні безпекові дебати «Prism Security Debates». URL: http://fes.kiev.ua/n/cms/fileadmin/upload2/prism_security201602.pdf
2. Коментар МЗС України у зв'язку з продовженням мандату Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/1043019komentar-mzs-ukrayini-u-zvyazku-z-prodovzhennyam-mandatu-specialnoyi-monitoringovoyi-misiyi-obsye-v-ukrayini>
3. Мінські домовленості: чи можливі зміни. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2835631-minski-domovlenosti-ci-mozhlivi-zmini.html>
4. Місія ОБСЄ в Україні продовжила мандат на рік. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/03/19/novyna/polityka/misiya-obsye-ukrayini-prodovzhyla-mandat-rik>
5. Розгортання поліцейської збройної місії ОБСЄ на Донбасі: перспективи та ризики. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2008269-rozgortanna-policejskoi-zbrojnoi-misii-obse-na-donbasi-perspektivi-ta-riziki.html>
6. Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ в Україні. URL: <https://www.osce.org/uk/special-monitoring-mission-to-ukraine>

Кравець Ольга

МЕДІАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ГАРМОНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

***Анотація.** Досліджується медіація як узгоджувальний механізм політичної комунікації та політичного дискурсу. Особлива увага приділяється дослідженню медіації в ситуаціях політичних конфліктів, а також політичної кризи. Сформульовано поняття гармонізації політичних відносин у політичному процесі.*

***Ключові слова:** політична медіація, політичний дискурс, політична згода, політичний конфлікт, політична криза, політична гармонія, гармонізація політичних відносин.*

***Abstract.** The consensual aspects of the political communication and the political discourse are conducted and it's formulated as the mediation. The special attention is paid to researching of the mediation in political conflicts and political crisis. The notion of the political relations harmonizing is defined.*

***Keywords:** political mediation, political discourse, political consensus, political conflict, political crisis, political harmony, harmonizing of the political relations.*

Проблеми світового спілкування на політичній арені пов'язані зі ступенем ефективності процесів досягнення взаємовигідних угод між політичними суб'єктами, довгостроковістю, виконуваністю. В реальному часі